

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Produktionssamordning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2010-06-05
Beslut i LS

Diarienummer:
LS 1005-0438

Handläggare:
Britt Arrelöv

Yttrande över delbetänkandet "Första hjälpen i psykisk hälsa" (SOU 2010:31)

Ärendet

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över delbetänkandet "Första hjälpen i psykisk hälsa" (SOU 2010:31)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen förlås besluta

att som yttrande till Socialdepartementet överlämna landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Bakgrund

I betänkandet behandlar utredningen dels vilka förutsättningar som krävs för ett väl fungerande och effektivt befolkningsinriktat självmordsförebyggande folkhälsoarbete och dels ger man förslag på insatser för att öka allmänhetens medvetenhet och kunskap om självmord och psykisk sjukdom.

Utredningens förslag innebär självmordsförebyggande utbildningsinsatser på bred front, för att förbättra allmänhetens förmåga att uppfatta självmordstankar och beteenden samt ge kunskap om hur man bemöter självmordsnära personer på sådant sätt att den omedelbara självmordsrisken minskar. Rädslor och tabun ska undanröjas, så att personer med psykiska problem och självmordstankar får omgivningens stöd att söka professionell hjälp.

Utredningen föreslår att Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa vid Karolinska Institutet (NASP) får ett uppdrag att i Svenska förhållanden testa utbildningsprogrammet The Mental Health First Aid Training and Research Program (MHFA) och de tillägg som utvecklats i den finska versionen samt att Centrum för Evidensbaserade Psykosociala Insatser (CEPI) får i uppdrag att utvärdera detta. Målgrupper för pilotförsöket är i

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2010-06-05
Beslut i LS

Diarienummer:
LS 1005-0438

första hand personer som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med människor med psykisk ohälsa och/eller personer som är självmordsnära. Om pilotstudien faller väl ut och utvärderingen visar positiva resultat så föreslår man att NASP får i uppdrag att ansvara för att kursen implementeras i hela landet under benämningen Första hjälpen i psykisk hälsa.

Man föreslår även att NASP tilldelas resurser under 5 år för att stimulera och stödja det självmordsförebyggande arbetet på regional och lokal nivå.

Förvaltningens synpunkter på betänkandet

Sammanfattning

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens uppfattning om vikten av satsningar kring att förebygga psykisk ohälsa och självmord. Vi står även bakom utredningens bedömning att ökad kunskap om psykisk ohälsa och självmord i befolkningen är väsentlig.

Vi vill särskilt lyfta fram följande punkter som betydelsefulla:

- Det föreslagna pilotprojektet med testning av utbildningsprogram utvärderas nog innan det breddinförs
- Vid spridning av projektet krävs samordning och koordinering med övriga regionalt och lokalt pågående och planerade aktiviteter
- Arbetet med att stärka och utveckla det lokala självmordsförebyggande arbetet i kommunerna bör ske i samverkan med landstinget och lokala vårdgivare

Åtgärder med syfte att förebygga psykisk ohälsa och självmord

I Stockholm pågår ett antal satsningar i den riktning som utredningen föreslår. Landstinget har tillsammans med Kommunförbundet Stockholms län tagit fram en fokusrapport med åtgärder för att främja unga vuxnas psykiska hälsa. Tio områden har tagits fram som mest angelägna och ansvariga för dessa har föreslagits. Det pågår inom landstinget ett arbete med en handlingsplan "Nollvision suicid" och det finns ett helt nyligen framtaget regionalt vårdprogram kring Suicidinära (självmordsnära) patienter. Med detta menas personer som

- nyligen (under det senaste året) har gjort självmordsförsök
- har allvarliga självmordstankar och där självmordsrisk bedöms föreligga under den närmaste tiden
- utan att ange allvarliga självmordstankar på grund av omständigheterna bedöms vara i farozonen för självmord

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2010-06-05
Beslut i LS

Diarienummer:
LS 1005-0438

Vårdprogrammets innehåll och struktur är avsedd att vara till praktisk nytta för alla vårdenheter som har kontakt med patienter med självmordsrisk.

Enligt utredningens förslag är personal inom kommunal verksamhet och då framför allt lärare, skolsköterskor och skolkuratorer, fritidsledare och fältassistenter huvudmålgrupper för det föreslagna pilotförsöket. Från sjukvården lyfter utredningen fram distriktssköterskan som en viktig målgrupp. Det regionala vårdprogrammet kring suicidnära patienter vänder sig till all personal i vården som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med människor med psykisk ohälsa och/eller personer som är självmordsnära.

Utifrån landstingets perspektiv vill vi framhålla vikten av att alla aktiviteter som initieras via staten samordnas med pågående regionala och lokala aktiviteter, så att dessa kan förstärka och komplettera varandra. Planering och genomförande bör ske i nära samverkan.

Innan det föreslagna pilotprojektet sprids krävs en ordentlig utvärdering om den genomförda utbildningssatsningen leder till det önskvärda målet. Inför en spridning krävs även en bedömning av anpassning till lokala förhållanden t.ex. vid val av målgrupp för utbildningen.

Yttrandet har tagits fram av Landstingsstyrelsens förvaltning, enheten för Övergripande vårdfrågor. Synpunkter till yttrandet har efterfrågats och inhämtats från specialitetsrådet inom psykiatri.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Peter Rönnerfalk
Direktör produktionssamordning